

RP 118/2012 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 115 § i lagen om pension för företagare

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås en ändring av lagen om pension för företagare. Ändringen gäller bestämmandet av arbetspensionsförsäkringsavgiften för företagare som inleder företagsverksamhet. I dag betalar nyetablerade företagare en nedsatt arbetspensionsförsäkringsavgift under en bestämd tid på så sätt att de betalar 75 procent av den normala arbetspensionsförsäkringsavgiften under de 48 första månaderna av företagareverksamhe-

ten. Grunderna för bestämmandet av avgiften föreslås bli ändrad så att den nämnda procentsatsen ändras till 78 procent. Ändringen gäller de företagare som inleder företagareverksamhet efter lagens ikraftträdande.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2013 och avses bli behandlad i samband med den.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2013.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

Företagaren ska ordna pensionsskydd enligt lagen om pension för företagare (1272/2006). För att finansiera pensionsskyddet är företagaren skyldig att betala en arbetspensionsförsäkringsavgift som räknas ut på basis av arbetsinkomsten. Procentsatsen för arbetspensionsförsäkringsavgiften motsvarar den genomsnittliga avgiften för försäkring enligt lagen om pension för arbetstagarare (395/2006). Med avvikelse från detta är procentsatsen för arbetspensionsförsäkringsavgiften för en nyetablerad företagare 75 procent av den ovan avsedda avgiftsprocenten under de 48 första månaderna av företagareverksamheten. Om den första perioden av företagareverksamhet blir kortare än detta, kan den återstående tiden ännu utnyttjas under en andra period av företagareverksamhet. Om företagaren är tvångsförsäkrad, har han eller hon inte rätt till nedsatt avgift för nyetablerad företagare. Då man beräknar tiden för den nedsatta avgiften beaktas sådan företagareverksamhet enligt 5 § 3 mom. i lagen om införande av lagen om pension för företagare (1273/2006) som har inletts år 2001 eller senare.

Företagarpensionssystemet finansieras huvudsakligen med företagarnas arbetspensionsförsäkringsavgifter, men staten har åtagit sig att finansiera företagarnas pensionsskydd till den del intäkterna från företagarnas arbetspensionsförsäkringsavgift inte räcker till för det. En högre försäkringsavgiftsintäkt minskar således statens kostnadsandel.

Det föreslås att den nedsatta avgift för en nyetablerad företagare som föreskrivs i 115 § i lagen om pension för företagare ändras. Det föreslås att procentsatsen för arbetspensionsförsäkringsavgiften för en nyetablerad före-

tagare fastställs till 78 procent av den ovan avsedda normala avgiftsprocenten under de 48 första månaderna av företagareverksamheten. Ändringen gäller de företagare som efter lagens ikraftträdande omfattas av den nedsatta avgiften, inberäknat de företagare som före lagens ikraftträdande har avbrutit verksamheten och fortsätter med den efter lagens ikraftträdande. De företagare som har inletts företagareverksamheten före lagens ikraftträdande ska fortfarande omfattas av den nu gällande nedsatta avgiften.

I regeringens rambeslut för åren 2013—2016 ingår att statsandelarna till följd av lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) och lagen om pension för företagare minskas med totalt 20 miljoner euro. Detta lagförslag hänför sig till rambeslutet. Den andel av nämnda minskning som hänför sig till lagen om pension för företagare är fem miljoner euro.

2 Propositionens konsekvenser

Den föreslagna ändringen ska endast gälla nya nyetablerade företagare, varför spareffekten uppnås till fullt belopp efter en övergångstid. Den föreslagna ändringen ökar den i lagen om pension för företagare avsedda försäkringsavgiftsintäkten på cirka en miljard euro med uppskattningsvis 1,3 miljoner euro år 2013. Efter det kommer effekten att öka på grund av ikraftträdandet. Ändringen är i kraft till fullt belopp år 2017, då alla nya nyetablerade företagare omfattas av den nya regleringen. Ändringen ökar då den årliga försäkringsavgiftsintäkten med cirka 5,6 miljoner euro. Beloppet har konverterats på basis av en beräknad ändring av konsumentprisindexet för nivån år 2013. Efter detta håller sig den årliga effekten grovt taget på denna nivå.

Den föreslagna lagändringen innebär att statens kostnader minskar i samma mån som försäkringsavgiftsintäkten ökar. Statens beräknade kostnadsandel för år 2013 minskar således från 71,1 miljoner euro till 69,8 mil-

joner euro. Tabellen nedan visar ett sammandrag av de beräknade effekterna av den föreslagna ändringen på statens kostnadsandel åren 2013—2020.

Mn euro	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Effekt på statens kostnadsandel	-1,3	-2,9	-3,7	-4,7	-5,6	-5,7	-5,8	-6,0

Antalet årligen nyetablerade företagare har uppskattats till cirka 20 000. Den föreslagna lagändringen medför att försäkringsavgiften för företagare som inleder företagarsamhet efter lagens ikraftträdande höjs med fyra procent jämfört med den nu gällande lagen. På basis av den genomsnittliga arbetsinkomsten för en nyetablerad företagare innebär detta att den årliga arbetspensionsförsäkringsavgiften blir cirka 130 euro högre.

Den föreslagna lagändringen medför en engångskostnad för verkställandet på totalt cirka 0,5 miljoner euro för arbetspensionsanstalterna.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet. Vid beredningen har Finlands näringsliv rf, Företagarna i Finland rf och Pensionsskyddscentralen hörts.

4 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2013 och avses bli behandlad i samband med den.

5 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2013. Lagen ska gälla för de företagare som inleder företagarsamhet efter det att lagen har trätt i kraft. Även sådana företagare som tidigare har omfattats av nedsatt försäkringsavgift, och har avbrutit företagsverksamheten innan den totala tiden för nedsatt

avgift har löpt ut, ska då de efter lagens ikraftträdande inleder en ny företagarsamhetsperiod omfattas av de föreslagna ändringarna fram till slutet av den återstående tiden för nedsatt avgift. Så som anges i lagen om införande av lagen om pension för företagare beaktas vid beräkning av nedsatt avgift dock inte sådan företagarsamhet som har inletts före år 2001.

6 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Med hänsyn till grundlagen är propositionens relation till det i 15 § 1 mom. i grundlagen föreskrivna egendomsskyddet det väsentliga. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 1/2003 rd) konstaterat att egendomsskyddet också gäller kontinuiteten i avtalsförhållanden, trots att förbudet mot att retroaktivt göra ingrepp i avtalsförhållanden inte är en absolut regel enligt utskottets tolkningspraxis (GrUU 28/1994 rd, GrUU 37/1998 rd, s. 2/I, GrUU 63/2002 rd, s. 2/II). Skyddet för berättigade förväntningar har enligt utskottets mening samband med rätten att lita på att lagstiftningen om rättigheter och skyldigheter som är väsentliga i ett avtalsförhållande fortbestår på ett sådant sätt att avtalsparternas rättsliga ställning inte kan försvagas i oskälig mån genom bestämmelser om dessa omständigheter i vanlig lag (GrUU 45/2002).

Genom lagförslaget ändras inte bestämmelserna om nedsatt avgift för företagare som har etablerat sig före lagens ikraftträdande. Jämfört med nuvarande lagstiftning höjer den föreslagna ändringen arbetspensionsförsäk-

ringsavgiften med fyra procent för sådana nyetablerade företagare som har avslutat företagaverksamheten och inleder en ny företagaverksamhetsperiod efter lagens ikraftträdande. I lagförslaget behandlas de på samma sätt som andra nyetablerade företaga-

re. Ändringen kan dessutom anses vara ringa, varför lagändringsförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 115 § i lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pension för företagare (1272/2006) 115 § som följer:

115 §

Nedsatt avgift för nyetablerad företagare

Procentsatsen för företagarens arbetspensionsförsäkringsavgift är 78 procent av det i 114 § avsedda procenttalet under de första 48 månaderna av den första i denna lag avsedda företagarens verksamhet. Om den första företagarens verksamhet pågår en kortare tid än 48 månader, beräknas arbetspensionsförsäkringsavgiften på företagarens begäran enligt den nedsatta procentsatsen för den tid som återstår av de 48 månaderna också i en andra företagarens verksamhetsperiod som omfattas av denna lag.

Om företagaren är tvångsförsäkrad enligt 143 § har han eller hon inte rätt till nedsatt avgift för nyetablerad företagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2013. På den som inlett företagarens verksamhet enligt lagen om pension för företagare innan denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet. Denna lag tillämpas även på en sådan företagare som har inlett företagarens verksamhet innan denna lag träder i kraft och vars företagarens verksamhet har pågått under kortare tid än 48 månader, om företagaren inleder företagarens verksamhet på nytt efter det att denna lag har trätt i kraft och han eller hon uppfyller de övriga villkoren för nedsatt avgift för nyetablerad företagare.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 17 september 2012

Statsministerns ställföreträdare, finansminister

JUTTA URPIAINEN

Social- och hälsovårdsminister *Paula Risikko*

Lag

om ändring av 115 § i lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pension för företagare (1272/2006) 115 § som följer:

Gällande lydelse

115 §

Nedsatt avgift för nyetablerad företagare

Procentsatsen för företagarens arbetspensionsförsäkringsavgift är 75 procent av det i 114 § avsedda procenttalet under de första 48 månaderna av den första i denna lag avsedda företagarens verksamhet. Om den första företagarens verksamhet pågår en kortare tid än 48 månader, beräknas arbetspensionsförsäkringsavgiften på företagarens begäran enligt den nedsatta procentsatsen för den tid som återstår av de 48 månaderna också i en andra företagarens verksamhetsperiod som omfattas av denna lag.

Om företagaren är tvångsförsäkrad enligt 143 § har han eller hon inte rätt till nedsatt avgift för nyetablerad företagare.

Föreslagen lydelse

115 §

Nedsatt avgift för nyetablerad företagare

Procentsatsen för företagarens arbetspensionsförsäkringsavgift är 78 procent av det i 114 § avsedda procenttalet under de första 48 månaderna av den första i denna lag avsedda företagarens verksamhet. Om den första företagarens verksamhet pågår en kortare tid än 48 månader, beräknas arbetspensionsförsäkringsavgiften på företagarens begäran enligt den nedsatta procentsatsen för den tid som återstår av de 48 månaderna också i en andra företagarens verksamhetsperiod som omfattas av denna lag.

Om företagaren är tvångsförsäkrad enligt 143 § har han eller hon inte rätt till nedsatt avgift för nyetablerad företagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2013.

På den som inlett företagarens verksamhet enligt lagen om pension för företagare innan denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet. Denna lag tillämpas även på en sådan företagare som har inlett företagarens verksamhet innan denna lag träder i kraft och vars företagarens verksamhet har pågått under kortare tid

än 48 månader, om företagaren inleder företagverksamheten på nytt efter det att denna lag har trätt i kraft och han eller hon uppfyller de övriga villkoren för nedsatt avgift för nyetablerad företagare.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.